

визначається як повна ринкова вартість заміщення активів з урахуванням їх фізичного зносу на основі незалежної оцінки. У подальші періоди регулювання інвестований капітал збільшується на інвестиції, здійснені компанією за весь попередній період, і зменшується на повернення інвестованого капіталу (амортизацію) також за увесь попередній період. В інвестований капітал не включатимуться об'єкти, побудовані за рахунок плати за технологічне приєднання.

Таким чином, у ситуації, що склалася в мережевому господарстві України, перехід при розрахунку тарифів на методику RAB є найбільш ефективним варіантом регулювання. Така модель тарифоутворення стимулює приплив інвестицій у галузь і при цьому гарантує інвесторам, а також кредиторам повернення й ринкову дохідність вкладених коштів. При цьому в компаній з'являється стимул знижувати свої витрати шляхом залучення нових технологій та оптимізації своєї діяльності. Комунальні підприємства зацікавлені в зниженні витрат не лише через вимоги регулятора, бо інакше вони будуть збитковими, але й через можливість додаткового отримання коштів. Від нової моделі тарифоутворення виграють і споживачі, які не страждатимуть від різкого росту тарифів й одночасно відчуватимуть вигоду від підвищення якості послуг.

СИСТЕМА ДОВГОСТРОКОВОГО ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ЖКГ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

С. М. ГАЙДЕНКО, асист. кафедри економіки підприємства,
бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Державно-приватне партнерство в житлово-комунальному господарстві є багатоаспектним процесом. Мережевий підхід до розвитку такого партнерства має спиратися на введення RAB (Regulatory Asset Base) – системи довгострокового тарифного регулювання, що стимулює залучення інвестицій в будівництво і модернізацію підприємств та інфраструктури сфери ЖКГ і дозволяє підвищити ефективність витрат мережевих

підприємств і організацій, що використовують як власні, так і позикові кошти.

До переваг методу RAB слід віднести стабільність і прогнозованість тарифного регулювання, що знижує ризики для інвесторів, а також вартість позикового капіталу для підприємств ЖКГ.

Слід зазначити інші принципові положення, що забезпечують переваги даної методики в порівнянні з попередніми.

1. Організаційно-економічний механізм RAB повинен забезпечити інвестору можливість і прибутковість капіталу, інвестованого в підприємства сфери ЖКГ, на рівні, відповідному прийнятим світовим значенням.

2. Можливість власника капіталу приймати самостійні рішення з двох питань: про порядок використання відшкодованого капіталу і про ставку прибутковості на капітал, що інвестується.

3. Метод RAB призначений для регулювання інвестицій протягом періоду 30-35 років, що відповідає світовій практиці визначення безризикової ставки дохідності та формування державних інструментів фінансового регулювання.

4. Нерегульований тариф, отриманий на першому етапі розрахунків, слід доповнити компенсаційним механізмом, що забезпечує перехід до регульованого тарифу та формування тарифного плану на весь інвестиційний період.

Основним параметром, на підставі якого обґрунтовують розмір тарифу за методом RAB, є необхідна валова виручка (НВВ). НВВ є сумою трьох складових: виробничих витрат підприємства, витрат на капітал, що інвестується, величини повернення інвестованого капіталу. Ще одним параметром, використовуваним для визначення розміру тарифу, є обсяг послуги за регульованим видом діяльності.

Аналіз системи тарифоутворення за методом прибутковості інвестованого капіталу на підприємствах, які виробляють продукцію та надають комунальні послуги, дозволяє зробити наступні висновки.

1. Включення в систему тарифоутворення механізму тарифокомпенсації і залучення інвестицій дозволяє і полегшує участь в процесі розвитку підприємств сфери ЖКГ зовнішніх партнерів.

2. Участь зовнішніх партнерів у реалізації інвестиційних програм підприємств ЖКГ призводить до формування нового позикового капіталу за умови отримання на нього прав власності та доходу від використання

капіталу.

3. Залучення зовнішнього інвестора з його капіталом надає можливість кредитувати підвищені витрати, які несе підприємство сфери ЖКГ в перший період регулювання, коли нормативний темп зростання тарифів не може забезпечити покриття поточних інвестиційних витрат, і потрібно дотувати інвестиційну та поточну діяльність.

4. У другому періоді регулювання річний темп зростання тарифів дозволяє отримувати додатковий дохід і відшкодувати витрати по тарифокомпенсації дотацій.

5. У третьому періоді регулювання темп щорічного зростання тарифів може знижуватися до рівня, що дозволяє власникам капіталу отримати заплановані розміри економічної ренти.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМИ ТСББ В УКРАЇНІ

М. П. ПАВИЦКАЯ, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Житлово-комунальне господарство (ЖКГ) є дуже важливою і водночас дуже складною галуззю невиробничої сфери економіки та соціальної сфери будь-якої країни, яка істотно впливає на розвиток економічних відносин та соціальне самопочуття населення держави. Воно покликано безперебійно задовольняти першочергові потреби населення. Але сучасний стан житлово-комунального комплексу України не відповідає покладеним на нього зобов'язанням. Тому, одним з найважливішим питанням соціальної та економічної політики країни є питання реформування ЖКГ.

11 червня 2009 року прийнято Закон України «Про Загальнодержавну програму Реформування и розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки». Метою програми є виконання заходів щодо підвищення ефективності та надійності функціонування житлово-комунального господарства, забезпечення сталого розвитку і задоволення потреб населення в житлово-комунальних послугах, що відповідають встановленим нормативам та національним стандартам. В рамках цієї програми був затверджений проект ліквідації ЖЕКів та створення ТСББ (товариств